

Reactie Untapped Talents bij het wetsvoorstel: Wet verbetering toegang arbeidsmarkt nieuwkomers

Dit wetsvoorstel maakt onze diensten voor een groot deel overbodig; en daar zijn wij een heel groot voorstander van!

Wij zijn voor de aanpassingen omdat het enerzijds goed is voor mens, maatschappij en economie. Anderzijds is het een wijziging die eindelijk creëert dat asielzoekers daadwerkelijke toegang krijgen tot de arbeidsmarkt waar zij recht op hebben.

Achtergrond op de reactie: recht zetten wat al zo had moeten zijn

Toegang tot de arbeidsmarkt voor asielzoekers is nu afhankelijk van de welwillendheid van werkgevers. In plaats van dat er zelfstandige toegang is voor mensen tot de arbeidsmarkt. De voorgestelde maatregelen zijn dan ook voor het grootste deel aanpassingen die recht zetten wat allang zo had moeten zijn.

Untapped Talents heeft ervaring met ongeveer 350 plaatsingen van mensen in de asiel fase bij werkgevers. Deze zijn succesvol gebleken voor zowel werknemers, werkgevers als de maatschappij. Dagelijks zien wij dat asielzoekers alleen toegang hebben tot banen bij werkgevers die bereid zijn om alle bureaucratische obstakels te overwinnen. Dit is een weeffout.

Van Oekraïense ontheemden, die effectief toegang kregen tot de arbeidsmarkt, vond meer dan 50% binnen een jaar werk. Bij asielzoekers ligt dit percentage volgens geen enkele bron hoger dan 8%. Beide groepen hebben recht op toegang tot de arbeidsmarkt, maar de uitvoering verschilt enorm.

Dit is een staatsrechtelijke misser die al geruime tijd bekend is bij een grote meerderheid in de politiek. De toegang tot de arbeidsmarkt voor asielzoekers in Nederland voldoet niet aan de Europese Opvangrichtlijn. Volgens Artikel 15 van deze richtlijn hebben asielzoekers uiterlijk negen maanden na hun aanvraag recht op daadwerkelijke toegang tot de arbeidsmarkt. Het [Regioplan rapport](#) uit 2023, het [advies van de Landsadvocaat](#), de [uitspraak van de Raad van State](#) in de 24-wekenzaak, en tal van andere onderzoeken en publicaties bevestigen echter dat de toegang tot de arbeidsmarkt in Nederland ondermaats is. Er is geen sprake van daadwerkelijke toegang.

Vanuit het perspectief van het recht van de asielzoeker zijn de voorgestelde maatregelen een noodzakelijke correctie om te voldoen aan de bestaande Europese Richtlijn. De voorgestelde maatregelen zijn bovendien van groot belang voor mens, maatschappij en economie (zie [SEO rapport 2024](#)).

Concrete reactie op voorgestelde maatregelen

- **Het recht om het hele jaar te werken in de wet opnemen: Eens**
Momenteel is er slechts een uitspraak van de rechter. Dit is een nette aanpassing van de wet om de huidige uitvoering juist te vatten.
- **De tewerkstellingsvergunning (TWV) voor werkgevers omzetten in een meldplicht: Effectief en nodig (TWV is geen effectief middel tegen uitbuiting)**
Door de TWV-verplichting om te zetten in een meldplicht wordt de drempel voor werkgevers om asielzoekers in dienst te nemen verlaagd. De situatie wordt hiermee vergelijkbaar met

Oekraïense vluchtelingen die in Nederland werken. De TWV-verplichting – samen met het ontbreken van een BSN – zorgt er momenteel voor dat het aanneemproces voor asielzoekers zodanig afwijkt van een regulier proces dat werkgevers er vaak vanaf zien. Bovendien speelt er een risicofactor mee (hoge boetes) wanneer je de TWV niet op orde hebt. Afschaffing van de TWV-plicht geeft de daadwerkelijke toegang tot de arbeidsmarkt waar asielzoekers volgens Europese richtlijnen recht op hebben.

Er wordt aangevoerd dat een TWV nodig is om uitbuiting te voorkomen. Het voorkomen van uitbuiting is essentieel, maar de TWV-verplichting ontnemt het grote deel van de asielzoekers nu de kans om te werken. Hierdoor werkt bijna niemand en/of wordt illegaliteit juist in de hand gewerkt.

- **De mogelijkheid tot werk koppelen aan het W-document**

Het koppelen van het W-document en een meldplicht voor werkgevers is een gedegen handelswijze. Hierdoor is het voor alle partijen duidelijk is dat het recht op arbeid vervalt in het geval dat het asielverzoek zou worden afgewezen. Op het W-document kan vermeld worden dat arbeid is toegestaan mits er aan de meldplicht voldaan is.

- **De wachttijd terugbrengen naar 1 maand: wenselijk**

Uit het SEO rapport blijkt dat een kortere wachttijd ten goede komt aan mens, maatschappij en economie.

- **Gemiste kans: het niet meenemen van het recht op BSN**

Naast de TWV-verplichting is het niet tijdig verstrekken van een burgerservicenummer (BSN) het grootste obstakel voor deze doelgroep om aan het werk te gaan. Werken zonder BSN is in de praktijk vrijwel onmogelijk dan wel zeer onwenselijk. Het toekennen van een BSN aan mensen die langere tijd in Nederland verblijven is noodzakelijk om hen bestaansrecht te geven. Door de obstakels die worden opgeworpen door de TWV en de BSN gezamenlijk aan te pakken, zal de arbeidsparticipatie exponentieel toenemen, met alle positieve gevolgen van dien.

Het wetsvoorstel is een goed begin om asielzoekers daadwerkelijk toegang tot de arbeidsmarkt te verlenen, wat ten goede komt aan mens, maatschappij en economie. Vanuit Untapped Talents zien we graag dat de voorstellen uit de Wet verbetering toegang arbeidsmarkt nieuwkomers tot stand komen.

Untapped Talents

Utrecht, november 2024